

ตราประจำจังหวัด มุมมองจากสัญวิทยา สู่มายาคติ

The Provincial Seals; from Semiology to Mythology

- **ดร. โขมสี มีภักดี**
- อาจารย์ประจำวิทยาลัยสหวิทยาการ
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง
-
- **Dr. Khomsi Meepakdee**
- Lecturer, College of Interdisciplinary Studies
- Thammasat University Lampang Center
- E-mail: Khomsee@Hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ต้องการเสนอว่ากระบวนการสร้างความหมายของตราประจำจังหวัดนั้น มีแนวคิดและต้องการสื่อถึงความหมายใดบ้าง ภายใต้แนวคิดของสัญวิทยา (Semiology) ซึ่งเป็นการศึกษาเรื่องเครื่องหมาย หรือระบบเครื่องหมายว่า การสื่อสารทั้งหมด ได้วางอยู่บนรากฐานของระบบเครื่องหมายต่าง ๆ ซึ่งทำงานโดยผ่านกฎเกณฑ์และโครงสร้างบางอย่าง ผลของการศึกษา พบว่า กระบวนการสร้างความหมายของตราประจำจังหวัด ความหมายถูกสร้างขึ้นภายใต้สัญลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นรูปภาพหรือถ้อยคำ เพื่อให้มีความหมายที่เป็นความหมายที่ปรากฏแจ่มแจ้ง รวมถึงความหมายโดยนัยแฝง ที่ต้องมีการตีความหมาย โดยใช้ค่านิยมทางวัฒนธรรมมาตีความร่วมด้วย ดังนั้น การสร้างความหมายในทางสัญวิทยา จึงเกิดจากมายาคติที่เป็นตัวกำหนดการรับรู้ของคนในสังคมนั้น ๆ ดังนั้น ความหมายจึงไม่ใช่ความจริง ไม่ใช่ธรรมชาติ แต่เป็นผลผลิตของสังคม ที่ดำรงอยู่ในระดับการรับรู้ของคนในสังคมเท่านั้น

คำสำคัญ: ตราประจำจังหวัด สัญวิทยา มายาคติ

Abstract

This paper is mainly a study about the process of creating the concept and idea of the meaning of provincial seals. The study proceeds under the concept of Semiology, which is a study about sign or signage systems that communicate based on certain rules and structures. The results show that the processes of creating the provincial seals are based on a symbolic system. Pictures and words are used to illustrate clear and significant meaning and also include connotation by using the cultural values associated with the interpretation. Thus, the meaning of signs comes from the Mythology that assesses the perception of the people in that society. Meaning is neither the truth nor natural, but it is a product from society.

Keywords: Provincial Seals, Semiology, Mythology

บทนำ

ตราประจำจังหวัด หรือที่ปรากฏคำเรียกในประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดภาพเครื่องหมายราชการตามพระราชบัญญัติ เครื่องหมายราชการ พุทธศักราช 2482 ฉบับที่ 214 ว่า เครื่องหมายราชการของจังหวัด ซึ่งถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัดที่มีที่มาจากอันยาวนาน

ลักษณะของตราประจำจังหวัดของไทย มีพัฒนาการมาจากตราประจำตำแหน่งของเจ้าเมืองในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราช และตราประจำรองประจำกองลูกเสือ 14 มณฑล ในสมัยรัชกาลที่ 6-7 ต่อมาในสมัยที่จอมพลแปลก พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น รัฐบาลได้กำหนดให้แต่ละจังหวัด มีตราประจำจังหวัดของตนเองใช้เมื่อ พ.ศ. 2483 โดยกรมศิลปากรเป็นผู้ออกแบบตราตามแนวคิดที่แต่ละจังหวัดกำหนดไว้ ปัจจุบันเมื่อมีการตั้งจังหวัดขึ้นใหม่ ก็จะมีการออกแบบตราประจำจังหวัดด้วยเสมอ แต่ตราของบางจังหวัดที่ใช้อยู่ นั้น บางตราก็ไม่ใช่ตราที่กรมศิลปากรเป็นผู้ออกแบบ บางจังหวัดก็เปลี่ยนไป

ใช้ตราประจำจังหวัดเป็นแบบอื่น บางจังหวัดลักษณะของตราก็เปลี่ยนแปลงไปจากลักษณะที่กรมศิลปากรออกแบบไว้ แต่ยังคงลักษณะหลัก ๆ ของตราเดิมไว้อยู่บ้าง (กรมศิลปากร, 2542: 40-41)

แนวคิดและการออกแบบตราประจำจังหวัดนั้น จึงมีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามลักษณะเด่นของจังหวัดนั้น ๆ เช่น แนวคิดจากชื่อจังหวัด ได้แก่ ตราประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นรูปเพชรกับภูเขาและไร่ยาสูบ เป็นต้น แนวคิดจากโบราณวัตถุสถานสำคัญของจังหวัด ได้แก่ ตราประจำจังหวัดลำปาง เป็นรูปไก่ ยืนอยู่ในประตุมณฑปวัดพระธาตุลำปางหลวง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดอื่น ๆ ที่นำมาใช้ในการออกแบบตราสัญลักษณ์ เช่น แนวคิดจากประวัติศาสตร์หรือตำนานเมือง หรือแนวคิดจากธรรมชาติที่เป็นที่รู้จัก เป็นต้น

ดังนั้น จะเห็นว่า ลักษณะของตราประจำจังหวัด เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะทั้งทรัพยากรทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดนั้น ๆ เป็นการสื่อความหมายให้ผู้อื่นได้ทราบว่าจะจังหวัดนั้น ๆ

มีสิ่งสำคัญอะไรบ้าง

ในบทความวิจัยนี้ จึงต้องการอธิบายถึงกระบวนการสร้างความหมายของตราประจำจังหวัดนั้นว่า มีแนวคิดและต้องการสื่อถึงความหมายใดบ้าง ภายใต้แนวคิดของสัญวิทยา (Semiology) ซึ่งเป็นการศึกษาเรื่องเครื่องหมาย หรือระบบเครื่องหมายว่า การสื่อสารทั้งหมดได้วางอยู่บนรากฐานของระบบเครื่องหมายต่าง ๆ ซึ่งทำงานโดยผ่านกฎเกณฑ์และโครงสร้างบางอย่าง และภายใต้เครื่องหมายต่าง ๆ เหล่านี้ ได้แสดงให้เห็นมายาคติที่แฝงอยู่ในตราประจำจังหวัดนั้นอย่างไร ภายใต้อุดมการณ์ของรัฐ

ทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในหนังสือเรื่อง **Mythologies** ของ Roland Barthes แปลโดย วรรณพิมล อังคศิริสรพร (บาร์ตส์, 2544: 77-81) ในบทที่มีชื่อว่า “The Blue guide” หรือเอกสารนำเที่ยวสีน้ำเงิน บาร์ตส์ได้เขียนบทความนี้ เพื่อที่จะสลายมายาคติในวงการท่องเที่ยวผ่านการ “อ่าน” เอกสารนำเที่ยวของฝรั่งเศส ที่เขียนแนะนำเกี่ยวกับประเทศสเปน บาร์ตส์ชี้ให้เห็นว่าในเอกสารนี้เป็นเพียงมรรควิธีหนึ่งในการตอกย้ำมายาคติของชนชั้นนายทุนเท่านั้น ไม่ได้ต้องการจะแนะนำประเทศสเปนให้แก่นักท่องเที่ยวฝรั่งเศสแต่อย่างใด เขาอธิบายว่า เอกสารนำเที่ยวนี้ ไม่รู้จักสิ่งที่เรียกว่าทัศนียภาพ รู้จักแต่ความสวยงามที่เหมือนภาพวาด ส่วนรูปภาพที่ได้รับการส่งเสริมและตอกย้ำในเอกสารนำเที่ยวนี้คือ ภาพของภูเขาอัลไพน์ ซึ่งเชื่อว่าภูเขาคือธรรมชาติและความสำเร็จ ดังนั้น การนำเสนอภาพภูเขา ก็คือ การสื่อความหมายถึงความเป็นธรรมชาติ อากาศบริสุทธิ์ ผู้คนมีความสุขแจ่มใส ส่วนที่ราบกลับมิได้ถูกนำเสนอในเอกสารนำเที่ยวนี้เลย นอกจากนั้น ในเอกสารก็มีแต่กล่าวถึงภูเขา หุบเขา และกระแส

น้ำเชี่ยวเท่านั้น

บาร์ตส์จึงเกิดคำถามว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น เขามีความเห็นว่าเป็นเพราะภูเขาและกระแสน้ำที่ไหลเชี่ยวคืออุปสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงการต่อสู้ ผจญภัย ความพยายาม การทำงานหนัก และความเจ็บสงบ อันเป็นยอดคุณค่าของชนชั้นนายทุน ความหมายสัญลักษณ์ของภูเขา คือ ต้องปีน ต้องไต่ขึ้นไป ส่วนความหมายสัญลักษณ์ของกระแสน้ำที่ไหลเชี่ยว คือ ต้องใช้ความพยายามสูง จึงสามารถฝ่าฟันไปได้ ในขณะที่ที่ราบไม่มีลักษณะการทำทายนี้นั้น บาร์ตส์จึงเห็นว่าสิ่งที่เรียกว่าการเดินทางหรือการท่องเที่ยว ในเอกสารฉบับนี้ ก็คือ การชูและตอกย้ำมายาคติว่าด้วยการท่องเที่ยวที่มีองค์ประกอบสำคัญ ๆ หลายประการ เช่น

ประการแรก การท่องเที่ยวคือการพักผ่อนหลังจากการใช้ชีวิตทำงานหนักมาตลอด การท่องเที่ยวคือการประหยัดแรงงาน และเป็นการขยายอำนาจการใช้จ่ายของชนชั้นนายทุนจากการซื้อสินค้าสู่การซื้อหาธรรมชาติ ในความเห็นของบาร์ตส์ สิ่งที่เขาหายไปคือ ความเป็นมนุษย์ ขณะเดียวกัน ก็ลดทอนความสวยงามและความกว้างใหญ่ไพศาลของธรรมชาติลงมาเป็นเพียงเรื่องของรูปภาพ ไม่มีที่ว่างให้กับชีวิตและวิถีชีวิต

ประการที่สอง การเก็บกด ปิดกั้น และสลายทัศนียภาพอื่น ๆ ไปหมด เหลือแต่เพียงคนที่ไม่มีชีวิตจิตใจอีกต่อไป แต่กลับกลายเป็นประเภทของคน เช่น ชาวบาสก์ในสเปนถูกมองว่าเป็นกะลาสีเรือที่ชอบผจญภัย ชาวลิวานโทน์เป็นคนทำสวนอารมณ์ดี ชาวคาทาลันเป็นพ่อค้าที่ชาญฉลาด เป็นต้น สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นความคิดของชนชั้นนายทุน ความเป็นจริงทางชาติพันธุ์ของสเปนถูกลดทอนลงมาให้เห็นไม่แตกต่างไปจากการพ้อนรำ เพื่อปกปิดซ่อนเร้น

ฐานะทางชนชั้น อาชีพ และเงื่อนไขในการดำรงชีวิตต่าง ๆ ไว้ ในเอกสารนำเสนอนี้ มนุษย์จึงเป็นเพียงองค์ประกอบของสังคม เช่น เป็นเครื่องประดับของประเทศ เป็นส่วนหนึ่งของวัตถุที่สะสมไว้ในอนุสาวรีย์เท่านั้น

ดังนั้นสำหรับบาร์ตส์ เขาถือว่าเอกสารนำเสนอนี้เกี่ยวกับฝรั่งเศสเกี่ยวกับประเทศสเปนนี้ไม่มีประโยชน์อะไรในการวิเคราะห์เชิงลึก ไม่มีคำอธิบายและปรากฏการณ์ การเลือกพูดหรือนำเสนอเฉพาะสิ่งที่หยุดนิ่ง ตายตัว หรือที่เขาเรียกว่า “อนุสาวรีย์” จึงเป็นการเก็บกด ปิดกั้นความเป็นจริงของประเทศและชีวิตคนในประเทศนั้นอย่างสิ้นเชิง ไม่สามารถให้ภาพของอดีตและปัจจุบัน ทำให้บรรดา “อนุสาวรีย์” ต่าง ๆ ที่เอกสารนำเสนอนี้กล่าวถึง เป็นสิ่งที่ไร้ความหมาย สิ่งที่ต้องการให้นักท่องเที่ยวเห็น เป็นสิ่งที่กำลังหายไป

ในขณะนี้ เอกสารชิ้นนี้ไม่ต่างไปจากกระบวนการสร้างมายาคติอื่น ๆ ที่บิดเบือน ปิดบังอำพราง แทนที่จะเผยแพร่ให้เห็นประเทศสเปน กลับลดทอนสภาพภูมิศาสตร์ให้เห็นเพียงโลกของอนุสาวรีย์ เป็นการตอกย้ำมายาคติที่ล้าสมัยของชนชั้นนายทุน เป้าหมายสำคัญของการท่องเที่ยวสำหรับบาร์ตส์ ไม่ใช่เรียนรู้วัฒนธรรมแบบแคบ ๆ แต่น่าจะเป็นการเข้าใจชีวิตจริงของผู้คนในสังคมนั้น ๆ มากกว่า

ประการสุดท้ายของการท่องเที่ยวในแบบของชนชั้นนายทุน ได้แก่ การเน้นย้ำถึงความอุดมสมบูรณ์ของประเทศที่แนะนำ ซึ่งเป็นเพียงความอุดมสมบูรณ์ในเชิงสถิติและในเชิงพาณิชย์ โดยเอกสารไม่ได้บอกว่า ความอุดมสมบูรณ์นี้มีการกระจายกันอย่างไร เขาเห็นว่าน่าจะเป็นการกระจายที่ไม่เท่าเทียม เพราะในระบบทุนนิยม ความไม่เสมอภาคและไม่เท่าเทียมเป็นเรื่องปกติ คนที่ทำงานหนักและมีความสามารถ

เท่านั้น จึงควรได้รับการตอบแทนที่ดี เนื่องจากคนที่ขยัน อดทน และจริงจังเท่านั้น ที่จะนำไปสู่การปฏิรูประบบการเมือง เป็นระบบการเมืองที่ดูแลปกป้องหลักการของความเป็นระเบียบและความไม่เท่าเทียมกันให้ดำรงอยู่ตลอดไป (ไชยรัตน์ เจริญลินโอฬาร, 2545: 165-169)

ในหนังสือเรื่อง **Media and Society: An introduction (สัญศาสตร์-การศึกษาเรื่องเครื่องหมาย)** ของ **Michel O'Shaughnessy and Jane Stadler แปลและเรียบเรียงโดย สมเกียรติ ตั้งนโม** ได้อธิบายเกี่ยวกับสัญวิทยา (Semiology) หรือสัญศาสตร์ (Semiotics) ว่าเป็นวิธีการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์เรื่องภาษา แต่ปัจจุบันถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์เรื่องระบบเครื่องหมายต่าง ๆ ว่าทำงานอย่างไร (How all Sign Systems Work)

ในหนังสือของ **Roland Barthes ที่ชื่อว่า Mythologies** (Barthes, 1973) เป็นหนังสือเล่มหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และมีความเกี่ยวข้องกับ “สัญศาสตร์” (Semiology) ในช่วงต้น ๆ ในการศึกษาเกี่ยวกับสื่อ (Media Studies)

Barthes ได้เขียนแบบจำลองของการสื่อสารเกี่ยวกับเครื่องหมายว่า มีองค์ประกอบ ได้แก่ Sender – Message/Sign System-Receiver โดยได้อธิบายว่า สารใด ๆ (Message) ความหมายใด ๆ (Meaning) สามารถสื่อสารได้โดยผ่านเครื่องหมายต่าง ๆ และระบบของเครื่องหมาย เครื่องหมายถือเป็นรูปลักษณะกลางหรือสิ่งสำคัญของสัญศาสตร์ (Semiology) เครื่องหมาย คือ สัญญาณ (Signal) ที่สื่อสารบางสิ่งบางอย่างกับเรา ธรรมชาติของเครื่องหมายสามารถทำความเข้าใจได้ใน 2 ทางที่คล้ายกัน ประการแรก เครื่องหมายต่าง ๆ ทำงานบนพื้นฐานคือ ทำหน้าที่เป็นตัวแทนหรือยืนยันถึงบางสิ่งบางอย่าง

เช่น ความหมาย แนวความคิด หรือไอเดีย ในสิ่งที่อ้างถึง ประการที่สองทุก ๆ เครื่องหมายจะประกอบด้วย Signifier และ Signified โดย Signifier หมายถึงรูปแบบอะไรก็ตามที่ถูกนำมาใช้เพื่อถ่ายทอดความหมาย เช่น ตัวหนังสือ ภาพ เสียง และอื่น ๆ ส่วน Signified คือ แนวความคิดที่ภาพ เสียง ตัวหนังสือสื่อออกมา (ไอชอนเนสซี และสแตลเลอร์, 2553)

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษากระบวนการสร้างความหมายของตราประจำจังหวัด

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาตราประจำจังหวัดของประเทศไทย
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ จังหวัดทั้ง 76 จังหวัด ในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. วิธีการศึกษา รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และสังเคราะห์
2. วิธีการเก็บข้อมูล เนื่องจากเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ข้อมูลที่ได้ส่วนใหญ่จึงเป็นข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ได้แก่ หนังสือบทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย วารสารทางวิชาการ และเอกสารทางราชการต่าง ๆ
3. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วจึงนำมาวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดและทฤษฎี ภายใต้กรอบแนวคิดที่วางไว้

ผลการวิจัย

1. กระบวนการสร้างความหมายตราประจำจังหวัด

กระบวนการสร้างความหมายของตราประจำจังหวัดนั้น มีแนวคิดและต้องการสื่อถึงความหมายใดบ้าง ภายใต้แนวคิดของสัญวิทยา (Semiology) ซึ่งเป็นการศึกษาเรื่องเครื่องหมาย หรือระบบเครื่องหมายว่า การสื่อสารทั้งหมดได้วางอยู่บนรากฐานของระบบเครื่องหมายต่าง ๆ ซึ่งทำงานโดยผ่านกฎเกณฑ์และโครงสร้างบางอย่าง

จากแนวคิดของ Roland Barthes ในหนังสือเรื่อง Mythologies เป็นการชูและตอกย้ำมายาคติว่าด้วยการใช้ภาพสัญลักษณ์แทนการอธิบายความสำคัญทั้งหมดของพื้นที่ที่มีองค์ประกอบสำคัญ ๆ หลายประการ แต่ได้ละเลยและตั้งใจเสนอเพียงภาพตัวแทนเพียงบางประการเท่านั้น ดังนั้น จึงไม่มีประโยชน์อะไรในการวิเคราะห์เชิงลึก ไม่มีคำอธิบายและปรากฏการณ์ การเลือกพูดหรือนำเสนอเฉพาะสิ่งที่หยุดนิ่ง ตายตัว หรือที่บาร์ตส์เรียกว่า “อนุสาวรีย์” หากจะนำมาอธิบายตราสัญลักษณ์ของจังหวัด จึงเป็นการเก็บกด ปิดกั้นความเป็นจริงของจังหวัดนั้น ๆ และชีวิตคนในจังหวัดนั้น ๆ อย่างสิ้นเชิง ไม่สามารถให้ภาพของอดีตและปัจจุบัน ทำให้บรรดาภาพตัวแทนต่าง ๆ ในตราประจำจังหวัดเป็นสิ่งที่ไร้ความหมาย สิ่งที่ต้องการให้ผู้อื่นได้เห็นเป็นสิ่งที่กำลังหายไป

ในนัยนี้ ตราประจำจังหวัดก็ไม่ต่างไปจากกระบวนการสร้างมายาคติอื่น ๆ ที่บิดเบือน ปิดบังอำพราง แทนที่จะเผยแพร่ให้เห็นความเป็นจังหวัดนั้น ๆ กลับลดทอนสภาพภูมิศาสตร์ให้เห็นเพียงโลกของ “อนุสาวรีย์” ตามที่บาร์ตส์ได้เรียก เป็นการตอกย้ำมายาคติที่ล้าสมัยของชนชั้นนายทุน เป้าหมายสำคัญ

ของการนำเสนอภาพหรือสัญลักษณ์ของจังหวัดนั้น ๆ สำหรับบาร์ตส์ ไม่ใช่เรียนรู้อัตนธรรมแบบแคบ ๆ แต่ น่าจะเป็นการเข้าใจชีวิตจริงของผู้คนในสังคมนั้น ๆ มากกว่า นอกจากนั้น การเน้นย้ำถึงความอุดมสมบูรณ์ของจังหวัดนั้น ๆ จึงเป็นเพียงความอุดมสมบูรณ์ในเชิงสถิติและในเชิงพาณิชย์ ข้อเท็จจริงของจังหวัดนั้น ๆ เป็นสิ่งที่กำลังหายไป

จากแนวคิดนี้แสดงให้เห็นว่า กระบวนการสร้างความหมายของตราประจำจังหวัดมีรูปแบบที่สามารถอธิบายได้ในทางสัญวิทยา เพราะสัญวิทยาเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น เพื่อให้มีความหมายแทนของจริงและในบริบทหนึ่ง ๆ

กระบวนการสร้างความหมายเป็นการสร้างความหมายมากกว่าภาพสะท้อนที่โปร่งใสของความจริง ตามแนวคิดของ Saussure (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2545: 17-26) เป็นการศึกษาที่ทำให้ความสำคัญกับการหาความสัมพันธ์ระหว่างรูปสัญลักษณ์ (Signifier) กับความหมายสัญลักษณ์ (Signified) โดยการอธิบายใน 3 ประเด็น คือ

1. ความหมายนั้นถูกสร้างขึ้นอย่างไร
2. ความหมายนั้นถูกถ่ายทอดมาอย่างไร
3. รูปสัญลักษณ์นั้นสร้างความหมายอย่างไร

ส่วนการวิเคราะห์ความหมายแฝง ตามแนวคิดของ Barthes (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2545: 17-26) ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการสร้างความหมายนั้น ขั้นตอนการแสดงความหมายมี 2 ระดับ คือ

1. การตีความตามความหมายตรง (Denotation) เกี่ยวข้องกับความจริงในธรรมชาติ เป็นการอ้างอิงสามัญสำนึก ความหมายที่ปรากฏแจ่มแจ้ง

2. การตีความหมายโดยนัยแฝง (Connotation) เป็นการตีความหมายในระดับที่มีปัจจัยทางวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ไม่ได้เกิดจากตัวของสัญลักษณ์ การตีความหมายโดยนัยแฝงนี้เป็นการอธิบายปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อสัญลักษณ์มากระทบกับความรู้สึกหรืออารมณ์ของผู้ใช้และคุณค่าทางวัฒนธรรม โดยทำหน้าที่ 2 ประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง การถ่ายทอดความหมายโดยนัยแฝง เป็นความหมายระดับที่สองของ Signifier สัญลักษณ์มีปฏิสัมพันธ์กับอารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยมของผู้รับสาร การจะเข้าใจความหมายได้ตรงกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ทั้งสองฝ่ายควรอยู่ในสังคมและวัฒนธรรมเดียวกัน

ประการที่สอง การถ่ายทอดลักษณะมายาคติ (Myth) เป็นความหมายระดับที่สองของ Signified เป็นการลดทอน ปกปิด บิดเบือน ฐานะการเป็นสัญลักษณ์ของสรรพสิ่ง ให้กลายเป็นเรื่องของธรรมชาติ เป็นสิ่งปกติธรรมดาหรือเป็นสิ่งที่มิพบาทหน้าทีในเชิงประโยชน์ใช้สอยแคบ ๆ ในสังคม คนในสังคมยอมรับโดยไม่มีที่ตั้งเงื่อนไขหรือคำถาม เป็นความเชื่อที่สอดคล้องรับกับระบบอำนาจในสังคมขณะนั้น

ดังนั้น หากเรานำกระบวนการสร้างความหมายมาอธิบายภาพตราสัญลักษณ์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ความหมายนั้นถูกสร้างขึ้นอย่างไร ความหมายถูกสร้างขึ้นภายใต้สัญลักษณ์ ไม่ว่าจะป็นรูปภาพหรือถ้อยคำ เพื่อให้มีความหมายที่เป็นความหมายที่ปรากฏแจ่มแจ้ง รวมถึงความหมายโดยนัยแฝง ที่ต้องมีการตีความหมายโดยใช้ค่านิยมทางวัฒนธรรมมาตีความร่วมด้วย

กระบวนการสร้างความหมายในส่วนของ การตีความโดยนัยแฝงนี้ การนำภาพตราสัญลักษณ์มา

ใช้นั้น เป็นการสื่อความหมายที่สามารถเข้าใจได้ตรงกัน เนื่องจากผู้รับสารและผู้ส่งสารอยู่ในสังคมและวัฒนธรรมเดียวกัน คนไทยทุกคนสามารถเข้าใจภาพและถ้อยคำที่สื่อสารออกมา เข้าใจความรู้สึกของอารมณ์ในภาพและถ้อยคำร่วมกัน

การใช้ภาพตราสัญลักษณ์ของสัตว์มงคล เช่น ช้าง วัว นาค อันเป็นสัตว์ที่เป็นที่รับรู้และเข้าใจของคนในสังคมไทย และสังคมที่มีการนับถือพระพุทธศาสนาว่า สัตว์เหล่านั้นเป็นสัตว์มงคล เกี่ยวเนื่องกับความเป็นมาในทางพระพุทธศาสนา ดังนั้น ความหมายจึงถูกสร้างขึ้นตามความหมายเบื้องต้นที่ปรากฏ

ในส่วนของการสร้างความหมายในทางมายาคตินั้น อาจกล่าวได้ว่า เป็นมายาคติว่าด้วยพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นคุณค่าหลักทางวัฒนธรรมของสังคมไทย อันเนื่องด้วยสังคมไทยเป็นสังคมพระพุทธศาสนา ดังนั้น การสร้างภาพของสังคัมร่มรีน สังคัมที่มีคนจิตใจดีงาม สังคัมแห่งการเอื้อเพื่อเพื่อแผ้ว จึงเป็นภาพที่บิดเบือนสภาพอันแท้จริงของสังคมไทยในปัจจุบัน เหตุผลคือ สภาพสังคมไทยยังเป็นสังคมที่แม้จะนับถือพระพุทธศาสนา แต่ผู้คนในสังคมเชื่อว่าจะมีจิตใจดีงาม และมีความเอื้อเพื่อเอื้อกัน ดังภาพแทนที่ภาพตราสัญลักษณ์ต้องการให้สื่อความหมาย ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ความหมายของภาพตราสัญลักษณ์และคำขวัญประจำจังหวัด ถูกสร้างความหมายให้สร้างภาพแทน ที่คนในสังคมยอมรับโดยไม่มีที่ตั้งคำถามว่าเป็นความจริงที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ดังที่เป็นภาพตราสัญลักษณ์นั้นได้ เสนอหรือสื่อสารไว้เช่นนั้นจริงหรือ

2. ความหมายนั้นถูกถ่ายทอดมาอย่างไร ความหมายของภาพตราสัญลักษณ์ถูกถ่ายทอดโดยใช้ Icon หรือภาพลักษณ์ อันหมายถึงสัญลักษณ์ที่มีลักษณะ

ภาพมองเห็นได้ชัดเจน ในภาพตราสัญลักษณ์ปรากฏเป็นภาพรูปแบบต่าง ๆ เช่น ภาพโบราณสถานในรูปแบบของเจดีย์ โบราณวัตถุในรูปแบบของพระพุทธรูป ภาพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติในรูปแบบของต้นไม้ ลำธาร หนอง บึง ทะเล คือ เป็นภาพที่ปรากฏตามวัตถุนั้น ๆ

ดังนั้น สัญลักษณ์หนึ่ง ๆ อาจประกอบด้วยรูปแบบที่ต่างกัน ความเป็นจังหวัดนั้น ๆ สามารถถูกถ่ายทอดโดยใช้ทั้งภาพลักษณ์และสัญลักษณ์ อันจะทำให้เราเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันของสัญลักษณ์ทั้งสองรูปแบบ เพื่อเข้าถึงการถูกนำมาใช้และเพื่อถ่ายทอดความหมายนั่นเอง

3. รูปสัญลักษณ์สร้างความหมายอย่างไร การศึกษากระบวนการสร้างความหมายของรูปสัญลักษณ์นั้น ถือว่าเกี่ยวข้องกับการสื่อสารของมนุษย์ เนื่องจากการสื่อสารของมนุษย์ในองค์ความรู้เดิม เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และเข้าใจตรงกันของผู้ส่งสารและผู้รับสาร นอกจากนั้น การสื่อสารนั้นต้องการทำให้ผู้รับมีความตั้งใจที่จะรับสาร หากไม่ตั้งใจก็ไม่สามารถที่จะเกิดผลอย่างอื่นตามมาได้ ความสนใจนั้นเกิดจากอะไร ก็เกิดจากความสนใจเนื้อหา คำพูด และภาพที่ทำให้ผู้รับสารเข้าใจแนวคิดที่ภาพต้องการสื่อสารว่ากำลังจะเสนออะไร (กาลัญญ วรพิทยุต, 2557: 168-169) แต่ในทางสัญวิทยา เน้นการสื่อสารของมนุษย์ว่า การสื่อสารคือจุดกำเนิดของความหมาย โดยไม่สนใจประสิทธิผล ความถูกต้อง แต่สนใจเพียงการศึกษาเชิงสังคม หรือความแตกต่างของวัฒนธรรมระหว่างผู้ให้และผู้รับสาร สนใจเพียงความหมายที่ถูกสร้างขึ้นโดยสารนั้น ๆ

ดังนั้น การศึกษาความหมายในเชิงสัญลักษณ์จึงไม่ขึ้นอยู่กับกระบวนการสื่อสาร ดังองค์ความรู้มาแต่เดิม แต่ความหมายในเชิงสัญลักษณ์ ความคุม

การสร้างความหมายให้เป็นไปอย่างซับซ้อน แฝงเร้น เพราะต้องขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละวัฒนธรรม ค่านิยมทางวัฒนธรรม และความหมายเชิงค่านิยม อุดมการณ์ของสังคมนั้น ๆ ดังนั้น การสร้างความหมาย ในทางสัญวิทยาจึงเกิดจากมายาคติที่เป็นตัวกำหนด การรับรู้ของคนในสังคมนั้น ๆ ดังนั้น ความหมายจึง ไม่ใช่ความจริง ไม่ใช่ธรรมชาติ แต่เป็นผลผลิตของ สังคมที่ดำรงอยู่ในระดับการรับรู้ของคนในสังคม เท่านั้น

การวิเคราะห์ความหมายแฝง มี 2 ประการ คือ

ประการที่หนึ่ง การถ่ายทอดความหมายโดยนัย แฝง โดยมองเชิงสัญวิทยาว่า ความหมายมีปฏิสัมพันธ์ กับอารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยมของผู้รับสารอย่างไร การจะเข้าใจความหมายได้ตรงกันระหว่างผู้ส่งสาร และผู้รับสาร ทั้งสองฝ่ายควรอยู่ในสังคมและ วัฒนธรรมเดียวกัน

ประการที่สอง การถ่ายทอดลักษณะมายาคติ (Myth) โดยมองว่าความหมายในนัยนี้ เป็นการลด ทอน ปกปิด บิดเบือน ฐานะการเป็นสัญวิทยาของ สรรพสิ่งให้กลายเป็นเรื่องของธรรมชาติ เป็นสิ่งปกติ ธรรมดา มีบทบาทหน้าที่ในเชิงประโยชน์ใช้สอยแคบ ๆ ในสังคม คนในสังคมยอมรับโดยไม่มีที่ตั้งเงื่อนไข หรือคำถาม เป็นความเชื่อที่สอดคล้องรับกับระบบ อำนาจในสังคมขณะนั้น

มายาคติที่ปรากฏในกระบวนการสร้างความ หมายของภาพตราสัญลักษณ์นั้น เป็นมายาคติที่สื่อ ความหมายทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มคนและ ชนชั้น ซึ่งเกี่ยวพันกับอุดมการณ์ในความหมายกว้าง โดยสามารถแบ่งมายาคติที่พบได้หลายประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มายาคติว่าด้วยโบราณวัตถุ โบราณสถาน และศิลปะที่เกี่ยวข้องใน

พระพุทธศาสนา เป็นคุณค่าหลักทางวัฒนธรรม จะเห็นได้ว่าศาสนสถานเป็นแหล่งทรัพยากรอันดับ หนึ่งสำหรับการท่องเที่ยวของคนไทย เพราะเมื่อนึกถึง ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของประเทศแล้ว คนไทย มักจะนึกถึงอย่างอื่นไม่ออกนอกจากโบราณวัตถุ โบราณสถานที่เกี่ยวข้องในศาสนา ถึงแม้ว่าโบราณ วัตถุโบราณสถานเหล่านี้ จะไม่ได้แสดงให้เห็น ถึงวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ประเด็นที่สอง มายาคติว่าด้วยความเจริญ รุ่งเรืองของประเทศ เป็นความเจริญรุ่งเรืองในเชิง สถิติหรือโดยภาพรวมในเชิงพาณิชย์ เนื่องจาก ประเทศไทยอยู่ในช่วงของการพัฒนาประเทศเพื่อไป สู่ประเทศที่มีความเจริญในทุกด้าน การเน้นในเรื่อง ของการท่องเที่ยวเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้นั้น ส่งผล ต่อวิถีชีวิตของคนพื้นที่ ดังนั้น ตราประจำจังหวัดจึง ถูกนำมาสร้างความหมายในแง่ของการท่องเที่ยว เพื่อชักจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวใน ประเทศ หรือจูงใจและสนับสนุนให้คนในประเทศ ท่องเที่ยวในประเทศของตนตามการรณรงค์ของ ททท. “Unseen Travel” เปิดประสบการณ์ใหม่ในการ *ท่องเที่ยว ไม่ไปไม่รู้* ซึ่งมีผลต่อความเจริญของไทย ในเชิงสถิติ ซึ่งในข้อเท็จจริง ความเจริญของชาติที่ วัดค่าด้วยสถิติเป็นการวัดความเจริญในมิติเศรษฐกิจ เพียงด้านเดียว แต่มิได้สะท้อนภาพความเจริญใน มิติอื่น ๆ เช่น มิติทางสังคม มิติทางวัฒนธรรม มิติ ทางศิลปกรรม เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่า มายาคตินี้ ข้างบิดเบือน ปกปิดสภาพอันแท้จริงของความเจริญ ของชาติ เนื่องจากความเจริญมิใช่วัดด้วยมูลค่าทาง เศรษฐกิจเพียงด้านเดียว

ประเด็นที่สาม มายาคติว่าด้วยภาพของผู้คน วิถีชีวิต ที่มีความดีงาม เสรีภาพ และประโยชน์สุข มายาคติเหล่านี้ล้วนแต่ฟังแล้วดูดี มีคุณค่า นำ

เลื่อมใส ยิ่งทำให้สังคมเป็นแดนสวรรค์ของมายาคติ โดยแท้จริง การแสดงภาพของตราสัญลักษณ์ โดยใช้ ธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ สวยงาม และสงบ เป็นการ ตอกย้ำ บิดเบือนสภาพอันแท้จริงโดยธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นการทำลายป่าไม้โดยนายทุน การรุกราน พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติหรืออุทยานแห่งชาติ การเกิด อาชญากรรมมากมาย ทำให้มายาคตินี้ยิ่งอำพราง และกลบเกลื่อนข้อเท็จจริงของสังคมไว้ โดยที่เราเอง ก็มิได้สังเกตเห็นว่า เราถูกมายาคติอำพรางไว้อย่างไร เรา ที่คุ้นเคยกับมายาคตินั้น ๆ โดยไร้เงื่อนไข

2. มายาคติจากการออกแบบตราประจำ จังหวัด

1. ตราประจำกรุงเทพมหานคร: เมืองหลวง ของประเทศไทย

แนวคิดในการออกแบบตราสัญลักษณ์ ประจำจังหวัดกรุงเทพมหานคร น่าจะออกแบบ สัญลักษณ์ตามความหมายของชื่อจังหวัด กล่าวคือชื่อ จังหวัดกรุงเทพมหานคร แปลว่า “พระนครอันกว้าง ใหญ่ดุจเทพนคร” มาจากชื่อเต็มว่า กรุงเทพมหานคร อมรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา มหาดิลกภพ นพรัตนราชธานีบุรีรมย์ อุดมราชนิเวศน์มหาสถาน อมรพิมานอวตารสถิต สักกะทัตติยวิษณุกรรมประสิทธิ์ มีความหมายว่า พระนครอันกว้างใหญ่ ดุจเทพนคร เป็นที่สถิตของพระแก้วมรกต เป็นมหานครที่ไม่มีใคร ครอบงำได้ มีความงามอันมั่นคง และเจริญยิ่ง เป็น เมืองหลวงที่บริบูรณ์ด้วยแก้วแก้วประการ นารีบรมย์ ยิ่ง มีพระราชนิเวศน์ใหญ่โตมากมาย เป็นวิมานเทพที่ ประทับของพระราชเจ้าผู้อวตารลงมา ซึ่งท้าวสักกเทวราช พระราชทานให้ พระวิษณุกรรมลงมาเนรมิตไว้ ดัง

ความหมายว่าเป็นเมืองที่ท้าวสักกะ ซึ่งหมายถึง พระอินทร์เป็นผู้พระราชทานให้ ดังนั้น จึงนำเอาภาพ พระอินทร์ทรงช้างเอราวัณมาเป็นภาพตราสัญลักษณ์ อันเป็นเครื่องหมายแห่งความเป็นศิริมงคลแห่งเมือง และประชาชน

มายาคติ : ระบบสัญลักษณ์ระดับที่สอง

ความหมายทางมายาคติของตราประจำ จังหวัดกรุงเทพมหานครนี้ แสดงให้เห็นถึงความ เจริญรุ่งเรืองดั่งงาม ความศิวิไลซ์ ในฐานะที่เป็นเมือง หลวงของประเทศ อันแสดงให้เห็นเพียงด้านเดียว ทั้ง ๆ ที่ภายในเมืองหลวงแห่งนี้หรือเมืองหลวงของ ประเทศต่าง ๆ ในโลก มักจะมีแหล่งเสื่อมโทรมหรือ สถานที่อันแสดงให้เห็นความเหลื่อมล้ำของคนใน สังคม รวมถึงสภาพของผู้คนอันแสดงถึงความ แตกต่างทางชนชั้นอย่างชัดเจน แต่ภาพเหล่านี้มิได้ ปรากฏหรือแสดงผ่านสื่อสัญลักษณ์ต่าง ๆ แต่เลือก ที่จะแสดงความยิ่งใหญ่ สูงส่ง ความเจริญรุ่งเรือง ของเมืองในฐานะที่เป็นเมืองหลวงของประเทศนั้น ๆ เท่านั้น

2. ตราประจำจังหวัดในภาคเหนือ¹

แนวคิดในการออกแบบตราสัญลักษณ์ ประจำภาคเหนือ ส่วนใหญ่ใช้ภาพสัญลักษณ์ของ โบราณวัตถุโบราณสถานเป็นหลัก อันแสดงถึงความ เป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนาโดยแท้จริง ทั้งยังแสดงให้เห็นถึงพุทธศาสนิกชนที่ศรัทธาในพระพุทธศาสนา ผ่านตราสัญลักษณ์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ในข้อเท็จจริง ภาคเหนือถือเป็นภาคที่มีโบราณสถานโดยเฉพาะ จำนวนของวัดที่ขึ้นทะเบียนโบราณสถานแล้วถึง 173 แห่ง (กรมศิลปากร 2525: 39) ยังไม่รวมถึง

¹ การแบ่งภูมิภาคในประเทศไทยมีการจำกัดความที่แตกต่างกัน โดยการแบ่งอย่างเป็นทางการของราชบัณฑิตยสถานได้แบ่ง ภูมิภาคของไทยออกเป็น 6 ภาค ดังนี้ ภาคอีสาน ภาคใต้ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกและภาคตะวันตก

วัดอื่น ๆ ที่ตั้งอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ เหล่านั้น โดยที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียน เช่น ที่จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนวัดทั้งที่ขึ้นทะเบียนและยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนโบราณสถานถึง 1,119 วัด (ทะเบียนวัดในประเทศไทยเรียงตามจังหวัด, 2556) อันเป็นการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ภาคเหนือเป็นดินแดนที่มีความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาอย่างมาก นอกจากนี้ ยังร่ำรวยไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์อีกด้วย

มายาคติ : ระบบสัญลักษณ์ระดับที่สอง

ความหมายทางมายาคติของตราประจำจังหวัดในภาคเหนือนี้ ถูกอธิบายภายใต้การมองภาพของความเป็นจริงว่า ภาคเหนือมิได้เป็นดินแดนแห่งความเชื่อ ศรัทธา และร่ำรวยทรัพยากรเท่านั้น ในอีกด้านหนึ่ง ความเป็นชาวเหนือถูกมองอย่างดูแคลนภายใต้คำเรียกว่า ลาว เนื่องจากในอดีตภาคเหนือเป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่ มีความเป็นมาอันยาวนานจนกระทั่งสมัยรัชกาลที่ 5 ได้ถูกผนวกรวมกับสยามด้วยเหตุผลทางการเมืองในสมัยนั้น และแม้ต่อมาจะเป็นภาคหนึ่งของประเทศไทย แต่นัยยะดูถูกคนภาคเหนือก็ยังปรากฏอยู่ ดังนั้น มายาคติที่แฝงอยู่ในการมองภาคเหนือจึงเต็มไปด้วยวิถีชีวิตที่ตีงามประกอบไปด้วยโบราณวัตถุโบราณสถานใหญ่น้อยที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของศิลปะสถาปัตยกรรมภายใต้พระพุทธศาสนา

3. ตราประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แนวคิดในการออกแบบตราสัญลักษณ์ประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคล้ายคลึงกับภาคเหนือ กล่าวคือ มีการใช้สัญลักษณ์เกี่ยวกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ อันแสดงให้เห็นถึงความเชื่อและความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ศาสนสถานจำนวนมากที่ปรากฏอยู่ในภาคนี้มีจำนวนมากติด

อันดับ 8 ใน 10 ของจังหวัดที่มีจำนวนวัดมากที่สุดในประเทศไทย โดยจังหวัดนครราชสีมามีจำนวนวัดมากที่สุดถึง 1,443 วัด จากจำนวนวัดที่มากที่สุดในประเทศจึงน่าจะแสดงให้เห็นถึงความศรัทธาของคนในภาคนี้ต่อพระพุทธศาสนา (ทะเบียนวัดในประเทศไทยเรียงตามจังหวัด, 2556) ประวัติศาสตร์อันยาวนานของภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังเกี่ยวพันกับพระพุทธศาสนาและความเชื่อศรัทธา อันปรากฏหลักฐานในศาสนสถานให้เห็นอย่างมากมายในปัจจุบัน

มายาคติ : ระบบสัญลักษณ์ระดับที่สอง

ความหมายทางมายาคติของตราประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แสดงออกให้เห็นถึงความเชื่อและศรัทธาทางพระพุทธศาสนา แสดงออกมาโดยทางศาสนสถานจำนวนมาก อันเป็นมายาคติที่ทำให้เราเห็นถึงความศักดิ์สิทธิ์และศรัทธาอย่างแท้จริง จากจำนวนวัดที่มีมากที่สุดในประเทศทั้ง ๆ ที่โดยสภาพของสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ จะมีความแห้งแล้ง แร้นแค้น ผู้คนมีปัญหาในเรื่องของที่ทำกินและปากท้อง เป็นสิ่งที่ถูกปิดบังไว้ แสดงออกแต่ภาพที่แสดงถึงความร่ำรวยในทางศาสนสถานจำนวนมากและความเชื่อศรัทธา แต่เว้นไว้ถึงความยากแค้นของผู้คน ที่ไม่ต้องการกล่าวถึง

4. ตราประจำจังหวัดในภาคกลาง

แนวคิดในการออกแบบตราสัญลักษณ์ประจำภาคกลาง ส่วนใหญ่แสดงสัญลักษณ์ให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรือง ในฐานะที่เป็นศูนย์กลางของประเทศ นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นถึงความเชื่อศรัทธาของผู้คนต่อพระพุทธศาสนา ที่สำคัญที่สุดยังใช้สัญลักษณ์ที่แสดงถึงความยิ่งใหญ่ของบุรพกษัตริย์ ไม่ว่าจะเป็นสมเด็จพระนารายณ์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ พ่อขุนรามคำแหง

มหाराช และสมเด็จพระนเรศวร ดังนั้นจะเห็นได้ว่า จุดศูนย์กลางของประเทศ ภาคกลางของไทย ความยิ่งใหญ่ของกษัตริย์ ถูกนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ดังกล่าว ซึ่งแตกต่างจากภาคอื่น ๆ

มายาคติ : ระบบสัญลักษณ์ระดับที่สอง

ความหมายทางมายาคติของตราประจำจังหวัดในภาคกลาง สิ่งที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจน คือ ความเจริญรุ่งเรืองในฐานะศูนย์กลางของประเทศ การแสดงให้เห็นถึงความเชื่อศรัทธาในพระพุทธศาสนา และเมืองแห่งความรื่นรมย์ อุดมสมบูรณ์ นับเป็นเมืองในอุดมคติอย่างแท้จริง จากมายาคติที่พยายามแสดงให้เห็นว่า มีความเจริญรุ่งเรืองในทุก ๆ ด้าน ทั้งที่ในความเป็นจริง หากกล่าวถึงความสำคัญและเก่าแก่ของบ้านเมือง ภาคเหนือและภาคใต้เป็นเมืองที่มีอายุเก่าแก่กว่าทางภาคกลาง ไม่ว่าจะป็นอาณาจักรทวารวดี อยุธยา อณาจักรล้านนา หรืออาณาจักรศรีวิชัย ภาพเหล่านี้ถูกปิดทับ แต่แสดงออกให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ในวีรกรรมของบุรพกษัตริย์แทน รวมถึงการให้ภาพของความเจริญรุ่งเรือง อุดมสมบูรณ์ ร่ำรวยด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติ รวมถึงความเชื่อและศรัทธาในพระพุทธศาสนาอีกด้วย

5. ตราประจำจังหวัดในภาคตะวันตก

แนวคิดในการออกแบบตราสัญลักษณ์ประจำภาคตะวันตก ส่วนใหญ่ใช้สัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของแต่ละจังหวัดในเรื่องของทรัพยากรทางธรรมชาติและสถานที่สำคัญ อันเนื่องมาจากลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดบางจังหวัดที่มีอาณาเขตติดกับชายฝั่งทะเล จึงทำให้บางจังหวัดมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ อันเป็นลักษณะที่โดดเด่นของภูมิภาคนี้ นอกจากนั้นความสำคัญของบางจังหวัดยังแสดง

ให้เห็นถึงความสำคัญของเมืองในอดีตที่เกี่ยวข้องในทางประวัติศาสตร์อีกด้วย

มายาคติ : ระบบสัญลักษณ์ระดับที่สอง

ความหมายทางมายาคติของตราประจำจังหวัดในภาคตะวันตกนี้ แสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของเมือง แสดงให้เห็นวิถีชีวิตที่ดั่งาม มั่นคง รวมถึงสถานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์อีกด้วย

6. ตราประจำจังหวัดในภาคตะวันออก

แนวคิดในการออกแบบตราสัญลักษณ์ประจำภาคตะวันออก ใช้สัญลักษณ์อันแสดงถึงความเชื่อและศรัทธาในพระพุทธศาสนา อันปรากฏในตราสัญลักษณ์หลายจังหวัด แสดงให้เห็นถึงความเชื่อความศรัทธาของชาวเมืองต่อพระพุทธศาสนา รวมถึงทรัพยากรทางธรรมชาติทางทะเลที่สำคัญอีกด้วย เนื่องจากลักษณะทางภูมิประเทศของบางจังหวัดอยู่ติดกับชายฝั่งทะเล จึงมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์มาก

มายาคติ : ระบบสัญลักษณ์ระดับที่สอง

ความหมายทางมายาคติของตราประจำจังหวัดในภาคตะวันออก แสดงให้เห็นถึงความเป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนา รวมถึงความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรทางทะเลที่สำคัญ โดยเฉพาะเมืองปราจีนบุรี เป็นเมืองที่ใช้สัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนา คือ ต้นโพธิ์ มายาคติที่แสดงออกจึงแสดงให้เห็นว่าเป็นเมืองแห่งพุทธศาสนิกชนโดยแท้ รวมถึงโบราณสถานที่เกี่ยวกับการเข้ามาของพระพุทธศาสนา จึงเป็นการตอกย้ำถึงสิ่งสำคัญที่ต้องการแสดงให้เห็น รวมถึงภาพของการเป็นเมืองแห่งชายฝั่งทะเลอย่างแท้จริง

7. ตราประจำจังหวัดในภาคใต้

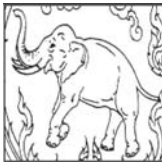
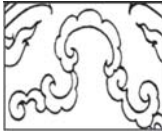

แนวคิดในการออกแบบตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดภาคใต้ ส่วนใหญ่แสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ในฐานะที่เป็นเมืองชายฝั่งทะเลที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดในประเทศ รวมถึงความสำคัญของจังหวัดบางจังหวัดในฐานะที่เป็นเมืองท่าที่สำคัญในอดีต นอกจากนั้น ยังแสดงให้เห็นศาสนสถานที่สำคัญบางแห่ง อันแสดงให้เห็นถึงความเชื่อ ความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาอีกด้วย

มายาคติ : ระบบสัญลักษณ์ระดับที่สอง

ความหมายทางมายาคติของตราประจำจังหวัดในภาคใต้ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเมืองในฐานะที่เป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนา

ในอดีต ผ่านประวัติศาสตร์ความเป็นมาทั้งบ้านเมืองและศาสนาอันยาวนาน มีความเจริญรุ่งเรืองของบ้านเมืองในอดีต รวมถึงทรัพยากรทางธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ที่สุดในประเทศ ทั้ง ๆ ที่เป็นภูมิภาคที่ร่ำรวยทั้งทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด มีความอุดมสมบูรณ์ของจังหวัดมากที่สุด มีความเป็นมาอันยาวนานเกี่ยวพันทั้งทางประวัติศาสตร์และพระพุทธศาสนา มากที่สุด แต่การรับรู้เกี่ยวกับภาพความสมบูรณ์เหล่านี้ต่อบุคคลอื่น ๆ ไม่ชัดเจนเท่าใดนัก เมื่อเทียบกับภาคกลางที่แม้จะไม่ได้อุดมสมบูรณ์เทียบเท่าภาคใต้ แต่ภาพที่คนส่วนใหญ่ยอมรับ ก็คือ ภาคกลางในฐานะที่เป็นศูนย์กลางของประเทศจึงเป็นเลิศในทุก ๆ ด้าน แม้ว่าในบางด้าน ภาคอื่น ๆ จะมีความสมบูรณ์มากกว่าก็ตาม

ตารางตัวอย่างการวิเคราะห์กระบวนการสร้างความหมายของตราประจำจังหวัด

ภาค/จังหวัด	Sign/Message	Signifier (รูปสัญลักษณ์)	Signified (ความหมายสัญลักษณ์): Meaning/ Concept/Idea	มายาคติ (Myth)
กรุงเทพมหานคร	พระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ		เมืองที่พระอินทร์พระราชทาน ความเป็นสิริมงคล ความรุ่งเรืองและอุดมสมบูรณ์	ความเจริญรุ่งเรือง ดั่งดาว ความศิวไลซ์
เชียงราย	ช้างสีขา		ความเป็นสิริมงคล ที่มาและกำเนิดของเมือง	ความเชื่อและความศรัทธาในพระพุทธศาสนา รวมถึงความร่ำรวยทางทรัพยากรทางธรรมชาติ เป็นดินแดนอันศักดิ์สิทธิ์ อย่างแท้จริง
	ก้อนเมฆ		ความอุดมสมบูรณ์	
	นาค 2 ตัว		ความอุดมสมบูรณ์	
เชียงใหม่	ช้างเผือก		เครื่องราชบรรณาการอันมีค่า	
	เรือนแก้ว		สัญลักษณ์แห่งพระพุทธศาสนา	
น่าน	โคอุสุภราช		ความเป็นสิริมงคล	

ตารางตัวอย่างการวิเคราะห์กระบวนการสร้างความหมายของตราประจำจังหวัด

ภาค/จังหวัด	Sign/Message	Signifier (รูปสัญลักษณ์)	Signified (ความหมายสัญลักษณ์): Meaning/ Concept/Idea	มายาคติ (Myth)
	พระธาตุ		ความศักดิ์สิทธิ์ สัญลักษณ์แห่งการ ประดิษฐานพระบรม สารีริกธาตุของ พระพุทธเจ้า	
พะเยา	พระเจ้า ตนหลวง		ความศักดิ์สิทธิ์ ศูนย์รวม จิตใจ	
	ลายกระหนก เปลว 7 รูป		ความรุ่งเรืองของ 7 อำเภอ	
	รูปกวนพะเยา ล้อมรอบด้วยช่อ รวงข้าว		ความเป็นอยู่ช้ำอู่่น้ำ ความ อุดมสมบูรณ์ของน้ำ และ อาหาร	
แพร่	พระธาตุเจดีย์		ความศักดิ์สิทธิ์	
	ม้า		เป็นพาหนะของ พระอาทิตย์ เป็นสัญลักษณ์ ของพระอาทิตย์ โดย พระอาทิตย์นั้นเปรียบ เหมือนกับพระราชา เป็น สัญลักษณ์ของพระราชา	

3. กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของตราประจำจังหวัด

จากการศึกษากระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของตราประจำจังหวัด โดยใช้แนวคิดเรื่องของอัตลักษณ์ เพื่อนำมาอธิบายความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่า แต่ละพื้นที่มีทรัพยากรทางสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลายแตกต่างกัน แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน

อัตลักษณ์ (Identity) ความหมายของอัตลักษณ์มีสองนัยยะ คือ “ความเหมือน” และ “ความเป็นลักษณะเฉพาะที่แตกต่างออกไป” เป็นการตีความหมายของความเหมือนกันบนพื้นฐานของความสัมพันธ์ และการเปรียบเทียบกันระหว่างคนหรือสิ่งของในสองแง่มุมมอง คือ ความคล้ายคลึงและความแตกต่าง อัตลักษณ์ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่ในตัว หรือเกิดมาพร้อมกับคนหรือสิ่งของ แต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น และเป็นพลวัต ซึ่งทำให้เราเข้าใจและรับรู้ว่าเป็นใคร คนอื่นเป็นใคร โดยอาศัยสังคมที่สัมพันธ์กับคนนั้น ๆ เป็นตัวสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์

ดังนั้น อัตลักษณ์จึงเป็นเครื่องหมายอันมาจากความเหมือนจากผู้คนที่คล้าย ๆ กับเรา และแตกต่างจากเรา อะไรคือปัจจัยที่สามารถนำมาอธิบายหรือแยกประเภทบุคคล เรามักจะใช้สัญลักษณ์หลาย ๆ อย่าง เช่น ภาษา การแต่งกาย เสื้อผ้า สัญลักษณ์ประจำกลุ่ม สัญลักษณ์เหล่านี้สามารถทำให้เกิดความชัดเจนในการประกาศอัตลักษณ์ของเราสู่สาธารณะ ล้วนแต่เป็นสัญลักษณ์สำหรับร่วมกับคนบางคน และแยกคนอื่นออกจากตัวเรา

สัญลักษณ์และภาพแสดงแทน คือ สิ่งที่สำคัญมากในการสร้างอัตลักษณ์ คือ สิ่งที่เราสื่อหรือส่งสัญญาณออกไปต่อคนอื่น และเรารู้ว่าคนอื่นจะแยก

จำแนกสิ่งที่เราส่งออกไปได้ และจัดจำแนกเราออกมาให้มีความแตกต่าง เช่น เครื่องแบบ สัญลักษณ์ประจำกลุ่มที่ใช้ร่วมกัน สิ่งเหล่านี้ได้ให้สัญลักษณ์แก่เรา

การสร้างภาพแทนความจริง (Representation) คือ ผลผลิตของกระแสด้านสารัตถะนิยม ที่เตือนให้ตระหนักถึงปัจจัยของอำนาจที่แฝงในกระบวนการสร้างภาพที่ปรากฏในสื่อชนิดต่าง ๆ การสร้างภาพแทนมีความสำคัญขึ้นมากในสังคมระบบทุนนิยมบริโภค เทคนิคของการสร้างภาพแทน คือ การดึงเอาคุณสมบัติบางประการออกมาแสดง และปกปิดคุณสมบัติบางประการไว้ จึงเป็นวิธีการที่ทำให้ความหมายแบบปกปิด อำพราง เช่นเดียวกับการให้ความหมายโดยมายาคติ

ดังนั้น อัตลักษณ์จึงมิใช่สิ่งที่มีอยู่แล้วในตัวของมันเอง หรือกำเนิดขึ้นมาพร้อมคนหรือสิ่งของ แต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น มีความเป็นพลวัตอยู่ตลอดเวลา โดยอัตลักษณ์มีทั้งลักษณะที่เป็นระดับปัจเจกและอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่ม ในระดับปัจเจกบุคคลหนึ่งอาจมีอัตลักษณ์ในตัวเอง ส่วนอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความเหมือนกันของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งย่อมแตกต่างกับกลุ่มอื่น ๆ จึงอาจกล่าวได้ว่า อัตลักษณ์มักถูกกล่าวควบคู่ไปกับมโนทัศน์เกี่ยวกับอำนาจ การนิยามความหมาย หรือการสร้างภาพแทนความจริง จึงทำให้อัตลักษณ์มีความหมายที่แตกต่างจากความหมายที่เป็นที่เข้าใจโดยสามัญสำนึก อัตลักษณ์เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยสังคม จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการสร้างความเหมือนระหว่างเราหรือความแตกต่างกับคนอื่น อัตลักษณ์จึงเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของเรากับคนอื่นและสังคมที่เราอยู่

ฌากส์ ลากอง (Jacques Lacon) (นาภาพหวังส์ทอง, 2547: 12-62) กล่าวว่า ตัวตนของมนุษย์

เริ่มต้นที่ความว่างเปล่า และตัวตนของมนุษย์ถูกสร้างขึ้นโดยวัฒนธรรม จึงเป็นเพียงภาพมายาที่ถูกสร้างขึ้น ซึ่งลดมนุษย์ลงเป็นเพียงวัตถุ มนุษย์เป็นผู้สร้างตัวตนของตนเอง เป็นผู้กำหนดค่าและความหมายแก่ตัวเอง

กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของมนุษย์ หรือการนิยามตัวตนของตนเอง ตามแนวคิดของลาองมี 3 ชั้นตอนด้วยกัน คือ การจับเค้า (Capture) การเลียนแบบ (Mimicry) และการถ่ายแบบ (Identify) การเกิดอัตลักษณ์ของมนุษย์ คือ การถ่ายแบบ กล่าวคือเมื่อมนุษย์มองดู ยอมรับ หลงใหล พลักดันให้มนุษย์เลียนแบบ ดังนั้น การถ่ายแบบจึงทำให้เกิดความคิดที่เรียกว่าตัวตน หรือตัวตนที่สะท้อนออกมาจากกระเจงเงาหรือสิ่งอื่น ๆ รอบตัว อัตลักษณ์จึงหมายถึง ฉันทที่เกิดจากการคิดฝันเอาเอง และจากการถ่ายแบบมาจากสิ่งอื่น ๆ จึงเป็นสิ่งจอมปลอมเป็นการนิยามที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง เป็นเพียงความคิดของมนุษย์เท่านั้น

จากการวิเคราะห์ภาพตราประจำจังหวัดเพื่อแสดงถึงกระบวนการสร้างอัตลักษณ์นั้น สามารถอธิบายได้ว่า แต่ละภาคในประเทศไทยได้ใช้สัญลักษณ์บางประการเพื่อสื่อสัญญาณออกไป โดยจำแนกเป็นอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มในแต่ละภาคได้อย่างชัดเจนดังนี้

ภาคเหนือ จะใช้อัตลักษณ์ร่วมของการเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ร่วมกัน เรียกว่า ประวัติศาสตร์ล้านนา อันเคยเป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่แห่งหนึ่งในเขตภาคเหนือ ดังนั้น สิ่งที่แสดงถึงความเป็นกลุ่มก็คือการใช้ประวัติศาสตร์ร่วมกัน และสำนักทางประวัติศาสตร์ร่วมกันนั่นเอง

ภาคอีสาน อัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มคือใช้สัญลักษณ์

ของโบราณสถานที่สร้างด้วยหินทราย นั่นคือ กลุ่มปราสาทหินจำนวนมาก ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มได้อย่างชัดเจน

ภาคกลาง เนื่องด้วยเป็นจุดศูนย์กลางของความเจริญ และจุดศูนย์กลางของอำนาจในการปกครอง อัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มจึงใช้สัญลักษณ์ที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก รวมถึงการเป็นจุดศูนย์กลางของความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ที่ทุกเชื้อชาติต่างอพยพ โยกย้ายเข้ามาอยู่ยังภาคกลาง ที่ถือเป็นจุดศูนย์กลางของประเทศ

ภาคตะวันออก อัตลักษณ์ร่วมของภาคนี้ก็คือความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติทางทะเล เนื่องด้วยเป็นเมืองที่อยู่ติดทะเล ดังนั้น จึงเน้นสัญลักษณ์ไปที่ทรัพยากรทางธรรมชาติเหล่านั้น

ภาคตะวันตก อัตลักษณ์ร่วมของภาคนี้ก็คือความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ซึ่งอาจเป็นภาคที่อัตลักษณ์ไม่ค่อยชัดเจนนัก ดังนั้น สัญลักษณ์ที่ใช้จึงไม่สามารถบ่งบอกถึงตัวตนได้อย่างชัดเจนและแท้จริง

ภาคใต้ อัตลักษณ์ร่วมของภาคนี้ก็คือความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติทางทะเล และการนับถือศาสนาอิสลาม จึงอาจกล่าวได้ว่าน่าจะเป็นอัตลักษณ์ที่แสดงให้เห็นสำนักร่วมของกลุ่มได้อย่างชัดเจน

ดังนั้น กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่ม แต่ละภาคในประเทศ ผ่านภาพตราประจำจังหวัดมีการใช้สัญลักษณ์ เช่น การใช้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ชาติพันธุ์ ศาสนา โบราณสถาน และเครื่องแต่งกาย เป็นต้น เป็นการสื่อหรือส่งสัญญาณออกไปยังคนอื่น และทำให้เรารู้ว่าคนอื่นจะจำแนกสิ่งที่เราส่งออกไปได้ และจัดจำแนกเราออกมาให้มีความแตกต่างกันไปตามแต่ละภาค

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาตราประจำจังหวัด แสดงให้เห็นถึงกระบวนการสร้างความหมายของตราสัญลักษณ์ โดยการนำสัญลักษณ์ที่สำคัญของจังหวัดนั้นมาสร้างความหมายให้เกิดขึ้น เพื่อการให้คุณค่าและความสำคัญต่อทรัพยากรทางวัฒนธรรม โดยมีกระบวนการดังนี้

1. ความหมายถูกสร้างภายใต้สัญลักษณ์ ทั้งที่มีความหมายตรงและความหมายแฝง โดยต้องอาศัยการตีความร่วมกับวัฒนธรรม

2. ความหมายถูกถ่ายทอดโดยใช้ Icon หรือภาพลักษณ์ อันหมายถึงสัญลักษณ์ที่มีลักษณะภาพมองเห็นได้ชัดเจน ในภาพตราสัญลักษณ์ปรากฏเป็นภาพรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้น สัญลักษณ์หนึ่ง ๆ อาจประกอบด้วยรูปแบบที่ต่างกัน ความเป็นจังหวัดนั้น ๆ สามารถถูกถ่ายทอดโดยใช้ทั้งภาพลักษณ์และสัญลักษณ์ อันจะทำให้เราเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันของสัญลักษณ์ทั้งสองรูปแบบ เพื่อเข้าถึงการถูกนำมาใช้และเพื่อถ่ายทอดความหมาย

3. กระบวนการสร้างความหมายของรูปสัญลักษณ์นั้น ถือว่าเกี่ยวข้องกับการสื่อสารของมนุษย์ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และเข้าใจตรงกันของผู้ส่งสารและผู้รับสาร แต่ในทางสัญวิทยา เน้นการสื่อสารของมนุษย์ว่า การสื่อสารคือจุดกำเนิดของความหมาย โดยไม่สนใจประสิทธิภาพ ความถูกต้อง แต่สนใจเพียงการศึกษาเชิงสังคม หรือความแตกต่างของวัฒนธรรมระหว่างผู้ให้และผู้รับสาร ดังนั้น การศึกษาความหมายในเชิงสัญลักษณ์ จึงไม่ขึ้นอยู่กับกระบวนการสื่อสาร แต่ความหมายในเชิงสัญลักษณ์ควบคุมการสร้างควมหมายให้เป็นไปอย่างซับซ้อน

เพราะขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละวัฒนธรรม ค่านิยมทางวัฒนธรรม และความหมายเชิงค่านิยมอุดมการณ์ของสังคมนั้น ๆ ดังนั้น การสร้างความหมายในทางสัญลักษณ์จึงเกิดจากมายาคติที่เป็นตัวกำหนดการรับรู้ของคนในสังคมนั้น ๆ ดังนั้น ความหมายจึงไม่ใช่ความจริง ไม่ใช่ธรรมชาติ แต่เป็นผลผลิตของสังคม ที่ดำรงอยู่ในระดับการรับรู้ของคนในสังคมเท่านั้น

มายาคติเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ทำหน้าที่มอมเมา กลบเกลื่อน เอารัดเอาเปรียบ ด้วยลัทธิบริโภคนิยม ที่แฝงให้ดูเป็นธรรมชาติ ฉาบเคลือบให้เป็นที่พึงปรารถนา เพื่อให้เราตกเป็นเหยื่ออย่างเต็มใจ ซึ่งล้วนเกิดจากอำนาจรัฐ อุดมการณ์ของรัฐที่ปลูกฝังภายใต้มาตรการและนโยบายของรัฐในสมัยนั้น โดยตอกย้ำให้กับผู้คนอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับลัทธิชาตินิยม ผ่านตราประจำจังหวัดที่แสดงให้เห็นถึงมายาคติเหล่านี้ โดยแสดงให้เห็นถึงจิตสำนึกร่วมของคนในชาติ ก่อให้เกิดความภูมิใจรักชาติ เพื่อเน้นความสามัคคี อันจะนำไปสู่ความยิ่งใหญ่และความก้าวหน้าของชาติต่อไป ตราประจำจังหวัดจึงมีหน้าที่เสมือนเครื่องมือของรัฐในการแสดงถึงอำนาจรัฐที่แฝงอยู่ รวมถึงเป็นเครื่องที่แสดงความเป็นจังหวัด เป็นชาติ เพื่อสร้างความสามัคคี ภายใต้อุดมการณ์ชาตินิยมอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

หากนำตราประจำจังหวัดมาวิเคราะห์ร่วมกับตราประจำเจ้าเมืองในอดีตที่ผ่านมาของแต่ละจังหวัด น่าจะได้แนวคิดและความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละจังหวัดชัดเจนมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง ตราประจำจังหวัด จากสัญวิทยาสัญลักษณ์ความเป็นท้องถิ่น งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนวิจัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2554

บรรณานุกรม

- Barthes, Roland. 2001. **Myth: Mythologies of the Selected**. Translated by Wanapimon Angkasirisanpa. Bangkok: Kob-fai. (in Thai).
- บาร์ตส์, โรล็องด์. 2544. **มายาคติ: สรรนิพนธ์จาก Mythologies**. แปลโดย วรณพิมล อังคศิริสรรพ. กรุงเทพมหานคร: คบไฟ.
- Barthes, Roland. 1975. **Mythologies**. Selected and translated from the French by Annette Lavers. New York: The Noonday Press.
- Gripohgrab, Anan. 2007. **Seal and Fetish Antiquity**. Bangkok: Muangboran. (in Thai).
- อนันต์ กลิ่นโพธิ์กลับ. 2550. **ตราประทับ ตราประจำตัวและเครื่องรางยุคโบราณ**. กรุงเทพมหานคร: เมืองโบราณ.
- Hongthong, Napaporn. 2004. "Jacques Lacan's Concept of the Subject." Master's Thesis, Graduate School, Chiangmai University. (in Thai).
- นภาพร หงษ์ทอง. 2547. "อัตบุคคลในทัศนะของฌากส์ ลากอง." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Jarernsinolan, Chairath. 2002. **Semiology, Structuralism, Post-structuralism and the Study of Political Science**. Bangkok: Khed-thai. (in Thai).
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. 2545. **สัญวิทยา, โครงสร้างนิยม, หลังโครงสร้างนิยม กับการศึกษา รัฐศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: เคล็ดไทย.
- O'Shaughnessy, Michel, and Stadler, Jane. 2010. **Semiology: The Study of Signs** [Online]. Translated by Somkiat Tangnamo. Available: <http://www.midnightuniv.org/midarticle/newpage12.html>. (in Thai).
- โอชอเนสซี, ไมเคิล, และ สเตดเลอร์, เจน. 2553. **สัญศาสตร์: การศึกษาเรื่องเครื่องหมาย** [ออนไลน์]. แปลโดย สมเกียรติ ตั้งนโม. เข้าถึงจาก: <http://www.midnightuniv.org/midarticle/newpage12.html>.
- Registration of Temple in Thailand** [Online]. 2013. Available: <http://www.onab.go.th/Wad%28560613%29/ChiangMai.pdf> (in Thai).
- ทะเบียนวัดในประเทศไทยเรียงตามจังหวัด** [ออนไลน์]. 2556. เข้าถึงจาก <http://www.onab.go.th/Wad%28560613%29/ChiangMai.pdf>
- Thailand. Department of Provincial Administration. n.d. **The History and Meaning of the Provincial Seals**. Pra-nakorn: Department of Provincial Administration. (in Thai).
- กรมการปกครอง. ม.ป.ป. **ประวัติและความหมายของดวงตราประจำจังหวัด**. พระนคร: กรมการปกครอง.
- Thailand. The Finearts Department. 1999. **Provincial Seals**. Bangkok: The Finearts Department. (in Thai).

กรมศิลปากร. 2542. **ตราประจำจังหวัด.**
กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร.

Thailand. The Finearts Department. 1982.
**Registration of Archaeological Sites in
Northern of Thailand.** Bangkok: The
Finearts Department. (in Thai).

กรมศิลปากร. 2525. **การขันทะเบียนโบราณสถาน
ภาคเหนือ.** กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร.

Warapitayut, Kalan. 2014. "A Preliminary Study
of the Possibility of Branding

Communication Through Print Media and
Special Events for Generation-Y."
**University of the Thai Chamber of
Commerce Journal** 34, 1: 164-176.
(in Thai).

กัลัญ วรพิทยุต. 2557. "การสื่อสารตราสินค้าผ่าน
สื่อสิ่งพิมพ์และการจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับ
กลุ่มเจนเอเรชั่นวาย: การศึกษาความเป็นไปได้
เบื้องต้น." **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัย
หอการค้าไทย** 34, 1: 164-176.

Dr. Khomsi Meepakdee received her Ph.D. in Philosophy (Historical Archaeology) from Silpakorn University, Thailand. She is currently a lecturer in the College of Interdisciplinary Studies, Thammasat University Lampang Center. Her research focuses on the Archaeological Management Plan for Historical Sites in Lampang Province.